

Fundacja na Rzecz Dwujęzyczności

Scenariusz zajęć z języka polskiego jako obcego, drugiego, dziedzicznego

Na weselu po polsku!

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu Nasze tradycje.

Autor	dr Jerzy Kowalewski	
Grupa docelowa, w tym wiek uczestników (jeśli istotne)	młodzież i dorośli uczący się na zagranicznych lektoratach na uczelniach lub osoby uczące się języka polskiego jako obcego, drugiego dziedziczonego zagranicą lub w Polsce	
Rodzaj zajęć, przedmiot	Język polski jako obcy, drugi, dziedziczony	
Temat, tytuł	Na weselu po polsku!	
Słowa kluczowe	Wesele, ślub, zwyczaje weselne, oczepiny, wesele w Bronowicach.	
Krótki opis zajęć	Zajęcia realioznawcze, podejście kulturowe.	
Czas trwania	90 minut	
Cele zajęć	CEL 1. Doświadczenie wybranych elementów polskiej kultury weselnej poprzez udział w działaniach performatywnych (degustacje, śpiew <i>100 lat</i>, zabawa w <i>chusteczkę haftowaną</i>, udział w oczepinach). CEL 2. Poznanie i zrozumienie wybranych symboli polskiej kultury związanych z tematyką wesela (Rydlówka w Bronowicach, <i>Chłopi</i> – powieść i filmy, <i>Wesele</i> – dramat i film, nazwiska: Wyspiański, Reymont, Rydel). CEL 3. Poznanie wybranych polskich przysłów i powiedzeń związanych z małżeństwem, rodziną i wspólnotą oraz ich użycie w kontekstach komunikacyjnych. CEL 4. Doskonalenie umiejętności fonetycznych poprzez śpiew, powtarzanie i rytmiczne formy językowe charakterystyczne dla tradycji weselnej.	
Kryteria sukcesu, efekty uczenia się	W trakcie lub po zajęciach uczestnicy: KS 1. uczestniczą w inscenizowanych działaniach inspirowanych polską tradycją weselną. KS 2. rozpoznają, nazywają i krótko charakteryzują wybrane symbole polskiej kultury związane z tematyką wesela (miejsca, dzieła, nazwiska). KS 3. wyjaśniają znaczenie poznanych polskich przysłów i używają ich w prostych kontekstach komunikacyjnych. KS 4. odtwarzają poprawnie wybrane elementy fonetyczne języka polskiego (rytm, akcent wyrazowy, intonację) w śpiewie i rytmicznych formach ustnych.	Powiązanie z celami: C 1. z KS 1. C 2. z KS 2. C 3. z KS 3. C 4. z KS 4.

Działania nauczyciela / lektora	Oczekiwane efekty pracy uczących się
1. Rozmowa wstępna. • Czy byliście kiedyś na ślubie i weselu? Co pamiętacie? • Czy znacie jakieś filmy, w których pokazane było wesele? • Jak są poszczególne etapy „zamążpójścia” lub „ożenienia się”? Poukładajcie w kolejności. Czy są jakieś inne elementy wydarzenia, których tu nie ma? Jak myślicie, dlaczego? – Błogosławieństwo rodziców panny młodej. – Droga do ślubu. – Obiad. – Oczepiny. – Pierwszy taniec. – Powitanie chlebem i solą. – Rzucanie groszami (nie ryżem!!!). – Ślub cywilny / kościelny. – Taniec, jedzenie, rozmowy / rozmowy, jedzenie, taniec. – Zabawa w <i>Chusteczkę</i>. – Zaręczyny. – Życzenia. • A jak wygląda ślub? Czy znacie słowa przysięgi małżeńskiej przy ślubie cywilnym i kościelnym? Jak brzmią słowa tych przysięg w Waszych językach, w Waszych krajach?	1. Zaręczyny. 2. Błogosławieństwo rodziców panny młodej. 3. Droga do ślubu. 4. Ślub cywilny / kościelny. 5. Życzenia. 6. Rzucanie groszami. 7. Powitanie chlebem i solą. 8. Obiad. 9. Pierwszy taniec. 10. Taniec, jedzenie, rozmowy / rozmowy, jedzenie, taniec. 11. Zabawa w <i>Chusteczkę</i>. 12. Oczepiny.

Świadomy praw i obowiązków wynikających z założenia rodziny, uroczystie oświadczam, że wstępuję w związek małżeński z (imię Panny Młodej) i przysięgam, że uczynię wszystko, aby nasze małżeństwo było zgodne, szczęśliwe i trwałe.

Ja (imię) biorę Ciebie (imię) za żonę / za męża i ślubuję Ci: miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz że Cię nie opuszczę aż do śmierci. Tak mi dopomóż, Panie Boże Wszechmogący, w Trójcy jedyny i wszyscy święci.

Źródło: <https://www.daciaklub.pl/forum/viewtopic.php?p=1810347&sid=5366cc685ef991983b-f3711477b55964> [dostęp: 18.12.2025]

Źródło: <https://obrazkowo.pl/a44613dd4faa74b224cd3dbeb2c7d084/Po-%C5%9Blubie> [dostęp: 18.12.2025]

Czy tak było? 😊

Źródło: <https://kwejk.pl/obrazek/3188023/witamy-w-xxi-wieku.html> [dostęp: 18.12.2025]

Źródło: <https://kwejk.pl/obrazek/3170293/przysiega-slubna.html> [dostęp: 18.12.2025]

13. „Udział” w symbolicznych w kulturze polskiej dwu weselach i zaręczynach. Najbardziej znane w polskiej kulturze zaręczyny to te Tadeusza i Zosi z <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza. Wiele się działo! Tańczyli np. poloneza... Zobaczmy ten taniec w wizji reżysera Andrzeja Wajdy, film <i>Pan Tadeusz</i>. Zapamiętajcie układ tańca... 📺 https://www.youtube.com/watch?v=qE44MVA79-A A teraz my!	Wspólny taniec poloneza (prosty układ).
14. Praca z publikacją <i>Między słowami</i> Otwórzcie teraz publikację <i>Między słowami</i> na s. 360. Wybierzcie z katalogu przysłów 3 przysłowia, które – Waszym zdaniem – mogą się przydać przy komentowaniu zdarzeń w czasie zaręczyn czy wesel. A następnie przeczytajcie informacje o tych przysłowiach na odpowiednich stronach Publikacji. Czy potrafilibyście dobrać swoje przysłowia do sytuacji zaręczyn Tadeusza i Zosi? Uwaga! Trudne! Wymaga znajomości kontekstu. W razie braku pomysłów, prowadzący próbuje dopasować wybrane przysłowia, ukazując przy okazji kontekst.	Uczestnicy wykonują ćwiczenie, a następnie prezentują wybrane przez siebie przysłowia, np. Ona jest taka młoda, on idzie na wojnę. Po co te zaręczyny? „Co nagle, to po diable”.
A teraz spróbujcie odpowiedzieć przysłowiem (jednym ze swoich wybranych) na komentarze patrzących na taniec poloneza. - No i pogodziły się rodziny... - A co im się tak spieszy do żeniaczki? - Ten Tadeusz taki... Co ona w nim widzi? - Za to Zosia taka piękna! Jak jej mama, Ewa... - Ech, co za para... Moskale pobiją, Tadeusz wróci, pobiorą się, dom, dzieci... - Gadają, że Tadeusz tam w Warszawie kogoś miał..., a i w Petersburgu... / E tam, gadanie... - Oj, jak Tadeusz pojedzie, Zosia pocierpi, oj pocierpi... - No popatrz, a tak się Soplicowie z Horeszkami kłócili, a tu masz... - Patrz, jak oni na siebie patrzą! Toż to taka miłość... No gdzie tak przy ludziach... - No pięknie. Ale przyjdzie ślub, a potem długie, szare życie... Na ile im tej miłości wystarczy? - A jak nie będzie jej wierny? Na tych wojnach? Taki przystojny! - Ha, ha. I chyba się Tadeuszek zakochał w końcu... - A czy ona przypadkiem nie kochała tego, no tam, wiesz... - No, bo ten Tadeusz taki... Ale i Zosia temperament ma. Nie da sobą rządzić. - A gdzie będą mieszkać?	Różne koncepcje – wszystkie dobre! Np.: I wilk syty i owca cała. Jak się człowiek spieszy, to się diabeł cieszy. Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu. / Na bezrybiu i rak ryba. Niedaleko pada jabłko od jabłoni. No, nie dziel skóry na niedźwiedziu. No, nie ma dymu bez ognia... No cóż, nie ma róży bez kolców. Oj tam, nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło. O, co ty taki, co? Zapomniał wół, jak cielęciem był? E tam, nie taki diabeł straszny, jak go malują. / Jakoś to będzie: raz na wozie, raz pod wozem. Nawet tak nie myśl. Nie wywołuj wilka z lasu! Ha, ha. Nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka. E tam, miała 12 lat! Pierwsze koty za płoty. O na pewno. Trafiła kosa na kamień, ha, ha... I tu leży pies pogrzebany.

Kontynuacja 2.

To rozpoczynamy wesele. Przenosimy się do Bronowic, do roku 1900, gdzie 20 listopada miało miejsce najbardziej symboliczne i magiczne wesele w Polsce, po ślubie Lucjana Rydla (poety i w ogóle „pana” z Krakowa) i Jadwigi Mikołajczykówny (dziewczyny z Bronowic). Totalny mezalians jak na tamte czasy. Na tym weselu był Stanisław Wyspiański i to wszystko (a nawet więcej!) opisał. Żeby wejść w atmosferę tego wesela (goście z Krakowa i Bronowic, listopad, ciasno...) zobaczmy fragment filmu *Wesele*, w reżyserii, a jakże by inaczej, Andrzeja Wajdy:

<https://www.youtube.com/watch?v=sjuBtYh8sPY> (od 6.00, kilka minut)

A oto jeszcze raz młoda para z bliska.

Kadr z filmu *Wesele*, reż. Andrzej Wajda

Źródło: <https://wyborcza.pl/7,75410,29338967,pol-wieku-halucynogennego-wesela-wajda-wyposazyl-postaci.html> [dostęp: 18.12.2025]

Spróbujemy dopasować do tego wesela, tych faktów i opinii do faktów wybrane wyżej przez siebie przysłowia.

Fakty:

- On starszy o kilkanaście lat.
- On z „miasta”, ona „ze wsi”.
- On wykształcony (bardzo), ona w ogóle.
- On chory, ona zdrowa.
- Oboje biedni...

Co się robi na weselach? Śpiewa <i>100 lat</i> ! To teraz czas na taniec. Proszę przygotować dialog w tańcu – na 1 minutę: kim jesteśmy, co robimy, z której jesteśmy rodziny. Wesele jest duże, dawno się nie widzieliśmy... A w trakcie przygotowywania czas na degustację weselnych specjałów.	[...] Śpiew <i>100 lat</i> – wszystkie możliwe zwrotki. Np. pytania o imię, zawód, studia, szkołę, zajęcie, zainteresowania, gdzie kto mieszka, kim jest dla mnie pani młoda / pan młody itp. [Degustacja tradycyjnych weselnych wypieków.]
Czas na tradycyjną weselną zabawę – w chusteczkę.	Zabawa w chusteczkę haftowaną, „co ma cztery rogi”.
A może ułożymy przyśpiewkę weselną, np. w stylu: Raz teściową w lesie pokąsały żmije, Żmije wyzdychały, a teściowa żyje...	Różne próby lub cytowania – wszystkie udane!

Jednym z punktów wesela są oczepiny. Zobaczmy je na drugim symbolicznym polskim weselu, opisanym w powieści <i>Chłopi</i> (Władysław Reymont) a sfilmowanym już dwa razy – zobaczmy dwa fragmenty: pierwszy z nowego filmu <i>Chłopi</i>: Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=amHCTTvWP4o [dostęp: 18.12.2025] a drugi z poprzedniej ekranizacji (od 18.09 do 20.16): Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=rvAOS9SoLNU [dostęp: 18.12.2025] Na czym więc polegają oczepiny? A jak wyglądają oczepiny na współczesnym weselu?	Próby wyjaśnienia – uzupełnić. Zabawa w oczepiny – rzut welonem.
A na koniec zapraszam na zabawę przy tradycyjnej weselnej muzyce. Gra dla Was DJ Jerzy 😊.	

- **Co jeszcze można zrobić na zajęciach?**
- Zainscenizować wesele – wybierając parę młodych – wówczas wykonać scenę błogosławieństwa, drogi do kościoła (*Serdeczna matka...*), po drodze brama, powitania chlebem i solą, przeniesienia przez próg, rozbicia kieliszków (w grupie dorosłych!), dopingowania do całowania (*Gorzko, gorzko...*), kilku mądrych (!) zabaw weselnych.

Odwiedzić wirtualnie muzeum w Bronowicach. Opowiedzieć więcej o samym weselu i Bronowicach.

Źródło: <https://muzeumkrakowa.pl/oddzialy/rydlowka> [dostęp: 18.12.2025]

- Ubrać się w strój krakowski.
- Zatańczyć (na inscenizowanym weselu) krakowiaka.

Opowiedzieć więcej o nowej wersji *Chłopów*. Zobaczć fragmenty.